

Скоротечна изла-
зи у Седмицы 2.
Четверт:
и Недельюмъ :
цена му е како
за овдашиѣ та-
ко и за странне
Предчисленикѣ
за поль године
а фр. у Сребру.

Предчисление и
друга упнствово-
ванія пріина
Учредничество
у Пешти на Ро-
зенъ - Плацу
№ 285. и сва-
ко Цесаро Кра.
Поште Чинов-
ничество.

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соупіег.)

ПЕШТА.

Неделя

17. Октябра. 1843.

Годъ III.

ОСЕНЬАНЯ.

Кадъ є Ньюова Ексцелленціа Высоко-
преосвященїйшій и Высокодостойнїй-
шій Господинъ Архієпископъ и Митро-
політъ

ІОСИФЪ РАЯЧИЧЪ

За Дѣйствителногъ Нѣ. ц. к. Ап.
Величества Тайногъ Совѣтника безъ
икакве таксе милостивїйше наимено-
ванъ.

По таласма бурногъ мора
Нагли тамо овай вѣкъ.
Кудъ ва мами Среће зора
И слутени милиј јекъ;
А бродъ наше Народности,
Немож' къ своїй будуїности:
Стиснуле га Горе спредъ,
А студениј острани ледъ.

Съ ове стране градне санте,
Една другой чепа вратъ,
Топлогъ зрака и непамте,
Кадъ є одзоръ ильма датъ;
Съ оне стѣна стѣну гиѣчи,
Да се броду путь препречи
И да сватко чуе гласъ,
„То є ваше Судбе стась.“

Исподъ стѣна Несторъ сѣдый,
Лепы жела вѣрный другъ,

На небеса часъ погледи,

Часъ на свой сила кругъ:
Гди се срце добра лати
Ту ће Небо помоћь дати:
Нѣгове вѣре судъ,
Кой на посо спрема грудъ.

Инт' се бон, што се тресе
Стримы стѣна нагнутъ зидъ,
Изъ камена што се кресе
Искре, да засѣне видъ;
Што облаци, и олуе
Одь сви страна грозно бруе:
Нѣговой в души рай
Видит' рода бѣде край —

Десну руку на бродъ меће
Да коринлу правацъ да,
Левомъ стазу праве среће
Показуе, да свакъ зна:
Кадъ се къ цѣли ступа ближе,
Да с' у духу снага диге,
Да є слађай чела зной
Чимъ в већин сретни брой. —

Желѣ му се иенадмећу
Да заузму вицій летъ
Већъ велитину траже већу,
Да увиде жељниј светъ:
Бродъ се креће, — весла шкрипе:
А Народа чувства кипе:
Какавъ є то великъ даръ
Подижати въ послу жаръ!

Несторъ мысли у средь рада

Каквый правацъ садъ да дашъ? —

Ал' иу Листакъ изненада

Са Выснне паде самъ,

И на нѣму написъ стон

„Дворови су тайна твои“ —

Ніе ли то мила сласть,

Што на посо шири властъ?

Тай в Несторъ, ІОСИФЪ, благо

Отацъ, радость свю наасъ,

Комъ е видитъ врло драго

Народности лепшій стасъ:

Народъ жели листъ и другій

На комъ стон „Животъ дугій“

Изъ вѣчнога нѣдра свогъ,

Да Му пошлѣ благій Богъ! —

С. Милутинъ.

ХРОНИКА ПУТОВАНЯ. ПУТЬ ПО ДАЛМАЦІЙ.

3. ПУТЬ ОТЪ СПАЛАТЕ ДО ДУБРОВНИКА.

(продуженіе.)

Иако овай градъ мѧгка преимущества има, као што се изъ реченога види, и ко коима юшти и гостолюбіе нѣговы жителя споменути принућени осећамо се; опетъ бы дуже у нѣму задржаванѣ странноме, кои збогъ никакви важни послова овамо ніе дошао тегобно было. Не само то, што овде породице єща другой ревную, и што се збогъ тога само оне заедно друже, кое другой каку неправду или освету нанети мысле, као и простый живљија начинъ, ніе само то велимъ, што се задовољство тражењемъ туђину допасти неће; већъ сувише и она несно-сна врућина, збогъ кое човекъ дуже одъ полъ дана између четырѣ гола зыда као везанъ провесги, и одъ кое свакій тако названу калорі болесть добыти мора, коя истина опасна ніе, али је несносна, почемъ непрестанный срабъ проузрокуе, и само онда мало попусти, као се човекъ даню у мору окупа. Друга је неугодность, што нема гостиница, понайвыше за оногъ, кои безъ препо-

руке овамо дође, јербо се озде само съ прпоручителнимъ писмама домови и врата го столобиво отвараю. Ко овима неволяма при-додатисе мора и оскудица воде за пиће, безъ кое човекъ, кадъ є препека ни јданъ сатъ а камоли данъ издржати не може. Истина, да има јданъ олукъ, чрезъ кои се вода изъ једне шестъ міля удалѣне долине у градъ доводи, али и то текъ толико, да је јдва за найнуж-днє потребе довольно, па зато је чесма само неколико сатій на данъ отворена, а у остало време служи само на потребу разнимъ Діка-стеріјама. Срећа је дакле, ако човекъ на данъ и два стакла само, ма и малке воде добити може, јербо се у лето и тай изворъ или савымъ сасуши, или му се вода яко угреє. Жители уобште никадъ нећеду съ водомъ оскудни быти, јербо оближна река Аибра, и потокъ у Брёну на комъ су и воденице, никадъ не усанью, али се и та вода, докъ се изъ тій на једну мілю удалѣни места у градъ донесе, јдва пити може. Найпосле и та је велика странноме неповольность, што овде свакојкій новацъ иде, којегъ цену онъ незна. Обично се новцы пріјмаю по цени турскій гроша. — — Добро дакле чини свакій сгран-ный, ако се о цени новаца кодъ каквогъ знатногъ трговца извести.

О околинала Дубровачкимъ мало има да се каже; найвећа је шетня до оногъ великогъ морскогъ отока Гравоза, за који смо већъ ка-зали да је пристанище града. Онъ је одъ гра-да на једну мілю къ северу удалѣњъ, и съ нимъ једнимъ лепымъ одъ Француза начи-нѣнимъ друмомъ скопчанъ. На нѣговимъ су обрежијама Дубровачки станови (Villi) кои су по вкусу засаћени и ureћени, и лепымъ баш-тама обколѣни.

Станъ, Виста названий лежи на поо-пута између Дубровника и отока, где се ле-ти у вече они, кои се увеселенія ради ше-таю, скупљаю. Съ овогъ места издае отокъ са своимъ прекраснымъ станов'ма и башта-ма, са густымъ кипреснымъ шумама и пла-вымъ мало поудалљнимъ бреговима врло дра-жештній изгледъ. До отока је таки и грађа-лађарска, где неброени люди ради. И ово-е место оно, на којемъ је негдашија ова депу-

бліка све галіе на бой спремала; овде су оны 100 лађа саграђене, кое су се у несрећномъ пооду Карла 5. кодъ Алгіра утопиле; у овомъ є заливу сатрвена и сва морска сила републіке за време русске обсаде, кои су 30 тртовачки понайвише пуны лађа отели, а 10 спалили. На истомъ месту пропало є год. 1667. кадъ се земља тресла, преко 600 лађа, коя в штета за Дубровчане тако велика била, да се нյова морска сила одъ оногъ до ба никадъ выше онако подићи нје могла. На једну мілю одъ Гравозе долазисе у другій каменитимъ бреговима обколѣній заливъ Валле ді Омбла названий; у кои се мала река Омбла (Аріонъ) слива, коя одавде на 2000 корака изъ једногъ гологъ брега извире. Друго є шеталиште до оногъ парашеногъ и садъ за Кассарну Артіллерије употребљеногъ монастыра светый Гіакомо названогъ, кои једну мілю одъ Плоце—Капіје одстои. Знаменити острови, кои къ Дубровачкай вбеной области припадаю єсу: Сабіонцелло, Курциола, Меццо, Калакотто, Гіуппана, Меледа, Лагосто и јошти други, кое да бы све редомъ видјо и познао морао бы дуго дангубити; зато преокренемъ путь мой управо къ съверозападу покрай обрежія, и обијемъ острове Калакотто, Меццо и Гіуппана, и у полуостровъ Сабіонцелло стигнемъ, где се у заливу Стагно на суво извземетъ. Путь овдји нје сасвимъ безопасанъ, јербо є приморъ ово пуно стѣна и прудова, а и таковы места има, где изъ оближњи гудура плачински аки ветрови дуваю.

Сабіонцелло, бреговитый полуостровъ, когъ лађари Пуита зову протежесе одъ югоисточне стране къ съверозападу, знатанъ є пакъ збогъ свое величине и свогъ прекснерногъ рода, и има доста добры и пространы пристаништа, одъ кои понайвише у пристаниште Гомена, Гіуліана, Пропатна, Сабіонера и Стагно лађе свраћајуose. Поглавитый градъ Стагно (Гранде) лежи на самой браны (Грандпріфт) съверозападне области Дубровачке и на западномъ краю једне долине, коя се широмъ крозъ овай полуостровъ протеже, и на источномъ краю свомъ у лапъ претвара, у комъ се соо купи. У овай лапъ

одбіја се крозъ мале яруге кадъ море на расті, вода морска, коя се после на све стране излива; но кадъ усане, тако се яко воздухъ окужи, да свакій кои бы у ову долину, кадъ ветаръ Скілоко дува, дошао, грозницу или другу какву болештину на себе на вући мора. Зато су скоро сви люди изъ Стагна болешљиви и бледи, имено жене малого одъ Хістеріе пате. У Стагну има до 200 кућа и 800 житеља, кои сви скоро око соли ради. Положай є нѣговъ треуголанъ, високимъ зидомъ обведенъ, кои се са своимъ малогимъ кулама до Стагно Пікколо села, на оној страни долине на мору Нарента лежећегъ протеже тако да обадва Стагна једно обште место представљаю. Јъ овымъ огромнымъ кулама и зидовима, кое су у половини четрнайстогъ века Млетчани зидали, могао бы се овай полуостровъ са суве своеј стране одъ сваке напасти бранити, али су садъ те зграде понайвише срушене, само є онай на высини источногъ брега одъ Француза ископаний обкопъ јошти у добромъ станови. Безъ сумњи ћи основатели овы зидина боловъ учинили были, да су на томъ мејту земљоузъ прокопали были, и тымъ бы свою намеру исто тако и може быти съ мањимъ троши омъ постигли. Осимъ тога было бы и за лађе пробитачне, кое бы тымъ прокопомъ (Санал) пречимъ путемъ до Дубровника и Далматинскогъ приморја и. вр. у Наренту, Сплѣт и т. д. допловити могле — то предузети, и данъ данашњий бы одъ велике важности бы то, почемъ лађе не бы жорале, покрай јужноисточне стране острова Лессіна пролазити, да само съвејний брегъ одъ Сабіонцелла обиђу. Место, кое бы се прокопати требало, тако є узано, да су некадъ Французи две воене лађе преко вѣга пренети дали, да ји не бы Енглеска страна опазила. Друго є поглавито место Сабіонцелло, одъ когъ и полуостровъ име свое носи. Оно лежи на самомъ источномъ крају, у сред' једне лепе и пріјатне долине, у којој скоро свакогъ рода растѣње преко мере рости; по найвеће є благо овогъ места лепији женскиј поль, кои се одъ свијо досадъ казани своимъ пріјатнимъ лицемъ, пунимъ здрав-

лѣмъ, особитомъ чистотомъ, и коль имуїніи, коихъ овде весма много има, дражестнымъ своимъ иошивомъ одли уе.

(продуженіе слѣдує.)

ВЕЛИКОДУШІЕ И ВЪРНОСТЬ.

Юлія єдва е могла изъ свое забунѣне несвести себи дои. От'ргнута отъ мили свои родителя, коихъ отчаяніе и преторку тугу живо себи предъ очи представляше; пакъ изненада и тако наскоро опеть супруга красногъ и отмѣнногъ єдногъ непознаторъ Мужа постаде, кои се заиста весма нѣжно о ньой бриную. Кому шта є она была, и шта ѡе изъ нѣ быти? ове мысли тако су є яко нападале, да ій се легко нie могла отресити, нити ій довольно поняти. Но зато опеть кадъ опази на огњишту ватру, и зачуе звечанѣ котла, кои юй се донесе, помысли, да се налази у отчиной кући, у којој се свакій данъ съ оваковимъ пословима занимала, и тому се яко навыкла была. Она садь вечеру за свадбу готовлеши заборави на цео прећашни догађай и таково задовольство при овомъ свомъ заниманію осети, да є свогъ мужа са свакимъ любови достойнимъ умиливаніемъ предусретила. Такођеръ она, коя ништа више не желяше, а и развитіе нѣне тихе, или богате душе, заиста таکова є за Равина дражесть была, кою онъ юшть никада не познаваше. Случаемъ само добые очъ ово благосклонно созданіе у своя наручія; и онъ осећаше, да ѡе му она на вѣки остати вѣрна.

При сватовской свадби, при веселомъ и пріятномъ огњишту, кадъ є ветаръ яко дуваючи съ прозорнымъ капцима шкрипію, изчезавало имъ є опоминянѣ злогъ времена, и непрестано су говорили о болѣй и сретній будућности.

Сутра данъ рано уютру кадъ первый путъ бубанъ огласи, да се треба на путь спремати, прегерли Равінъ младу свою невѣсту у своя наручія и гласно юй рекне: „Любезна и мила моя Юліе, нie могућно, да ты самномъ далъ птуешъ. Опоменисе душо и твои брижљивы и печалны родителя, побѣди у томъ себе ради ньи а и ради мене. О-

стани у С. — и очекуй тамо твога отца. А и нась ѡе Богъ милостивый заиста опеть скоримъ саставити.“

Юлія ово садь чувши сасвимъ умукне, и немогавши далъ ни єдне рѣчице проговорити као полумертваго обесивши му се о вратъ грозне сузеливаше, и часъ є мыслила на свое родителѣ, часъ опеть на свога супруга: єръ сваку ратобойну нужду радо є терпила, и съ ньомъ чисто свой животъ подмилађивала. Садь и другій путъ огласи бубанъ, и она колебајућисе у мыслима о рамену свогъ супруга изиђе на полѣ.

Кадъ є данъ осванио, доиу у место С. — гдји є Юліјимала єдну сродницу. Равінъ юкъ овой таки отведе, и замоли є да любовь учини и пріими къ себи нѣгову госпою; потомъ окренесе къ Юліи и рекне: „Ако кадгодъ чуешъ, да самъ я зацѣло погинуо, то попалъи ово писмо моме брату, да ти се све као моїй удовици по правди учини.“ При овимъ речма Юлія сва пребледи, и падне му у наручія.

„Садъ съ Богомъ осталъ, и буди ми вѣрна“ далъ проговори юй Равінъ са суетезаћнимъ гласомъ, затимъ јошть єданпутъ къ персима своимъ пригерливши ю берзо се отъ нѣ удали.

Юлія остане у сузе тако проливена, да ни єдне рѣчи немогаше проговорити; кадъ алъ се изненада яко и необычно на капіи куџа. Сродница уплашена притерчи къ прозору, давиди тко є, и кадъ смотри да є Юлійнъ Отацъ, повикне „Твой Отацъ“ и таки похійти да му врата отвори. А Юлія ове рѣчи чувши берже болѣ разбересе отъ плача и чисто полети свомъ миломъ родителю на сусретъ, коме кадъ дотерчи падне обнесвесћена у сладка нѣгова наручія.

Мало после кадъ Юлія къ себи доиे и очи свое отвори, ништа друго нie се чуло, него и нѣнъ и отца юй сусретавајућисе гласови: „Заръ те опеть имамъ, и ты си заръ избавлѣн—на!“ Найпослѣ она осећајући свою у сердцу болю обори къ земљи предъ стајшимъ своимъ отцемъ свое лице, и съ плачемъ приповѣди му укратко свою судбину. Отацъ ю є намергођено и съ великимъ не-

одованіемъ слушао: тавна жаркость запальнила въ нѣгове образе, пакъ текъ наеданпуть стисне пренсицу и лотито повикне: „Гдѣ є тай твѣй похититель?“ — Но Юлія благородно о Равіну своме чувствуючи на ове немилостивне отчине рѣши исправисе, пакъ бодро и безъ свакогъ устручавана рекне. „Онъ є мой Избавитель и законный супругъ! я самъ му се склонила на нѣгове рѣчи и на нѣгову вѣрность.“ И садь юштъ много обширніе съ пунымъ упованіемъ приповѣди Отцу цѣлу свою судбину; кои ћутаючи слушавши ю нимало се отъ свогъ негодованія не разведри: него причекавши за неколико дана, докъ въ вѣна часть непрѣятеля прошла, повратисе съ ныоме у І—куда є и нѣгова господа а нѣна мати вѣнь отире отишла была. У Л — заиште отацъ Юлійно крштено писмо.

Равінь є често писао, и свако нѣгово писмо све є вѣну надежду у Юліи побуждало. Съ каковымъ спасителнимъ чувствованіемъ онъ ю увѣраваше и потверждаваше юй, кадъ бы она юштъ матеромъ постала, да бы таки нѣговомъ брагу обратитисе, и отъ нѣга съ пунымъ правомъ наново захѣвати могла, да юй унапредакъ сматраючи є као братовлѣву удовицу, отъ нѣговогъ тала ужитакъ дает.

Но отацъ нѣнъ ово Равіново увѣраванѣ сасвимъ другче толковаше: онъ осећаше, да му є нѣгова честь овимъ нѣнъмъ а и нѣговымъ поступкомъ яко повређена, зато захѣваніе, да се она иде изванъ отечества породити, къ чemu соизволи, да ю мати само до мѣста І — отпрати и да ю нимало као свое чедо ненѣгуе, него да се юштъ о нѣномъ упропашенію постара. Юлія ову отчину строгость чувши, буде изванъ себе; али отацъ никако се недаде намолити, да отступи отъ свогъ немилосердія, и она осећаючи свою невинность велико є упованіе полагала на Всевѣдущегъ Бога. Но найпослѣ, кадъ є было при полазку Юлійномъ, жалость и врождена она боли, коя сердце родителя за дѣцомъ своимъ тиши, преодолѣ нѣговому силному негодованію tanto да онъ съ пунымъ очю сузама свою единицу къ своимъ персима пригерливши рекне юй.

„Сладка кћери моя, дати ће Богъ, да ћемо се нас скоро опеть састати и видити; али само поредъ твога храброго Равіна као законногъ мужа, или као нѣгова удовица.“

(конацъ слѣдуе.)

ПРЕПОРУКА ОБЫТЫ ПЕТЬІЙ*) ЗА УНГАРИЮ.

(отъ Дра Карла Георгіа Румії Профессора у Грану).

Будући да ћеду дерва за горенѣ у Унгаріи све скупља, а на јавницама южне и средњѣ Унгаріје све ређа бывати; као и лугови у съвернѣмъ Унгаріје предѣлица сбогъ тога, што ћедусе тамо многое Фабрике подизати, све вине морати крчитисе (о чему се и на Державномъ Собору у Пожуну полезна правила установљаваю, по коима ће се настављати, да се Гадиность и Терговина Унгаріје распострани, и у благопоспѣшнѣе станѣ доведе); и будућисмо се вѣнь многократно страдаючи претерпѣннымъ искусствомъ научили, да су многи у Унгаріи тако често — догодивши пожари највише сбогъ непазљивости при печеню хлѣба како у приватнѣмъ тако и кућевнѣмъ пећи произышли (сваковимъ се начиномъ недавно пожаръ и у Столномъ Бѣограду догодио): то бы дакле заиста вѣнь време было, да се и у Унгаріи, особито у селма и мањимъ варошицама, као што є у Нѣмачкој, обште пећи заведу, коихъ пре поруна за Унгарію цѣль є овогъ саставка.

Много се вѣнь о томъ препирало, кое сирѣчъ пећи, ил приватне или обште, право первенство заслужиу; коме препираню лако край учинитисе може, као: Истина є, да намъ приватне пећи съ тымъ много хасне, што се у њима свакї путь, кадъ се годъ жели и хоће, пећи може, и што се печући кодъ куће хлѣбъ, нешто мало и времена заштеди, зато, што се немора хлѣбацъ у обшту пећи носити, и натрагъ доносити, и за-

*) Обште пећи на подобје су наши симиджаница, съ томъ разликомъ, што се у обште пећи само хлѣбацъ и друго пециво доноси пећи; а о слу и пинђу као у нашимъ симиджаницима, кое се више за крчму сматрати могу, ни спомена нема.

то, што тесто изъ куће неизносећисе ништа нитерпи: али при свемъ томъ оне су намъ съ друге стране кадкадъ опетъ и прекоего исколдливе и яко опасне, једно зато, што се крозъ нии често такови пожари догађају, кои много путъ и цѣло мѣсто у пепео преобрата, а друго зато, што у ныма много дерва изгоре; а обадве ове штете особито перва, која є сасвимъ убыточна, чрезъ обичте пећи лагко и прелажко могла бы се избећи.

У Липсейскимъ економическимъ вѣстима у другой свезки на страни 125. овако є трошенѣ у приватнимъ пећима горећи дерва за годину дана израчунѣно: т. е. Узето є у рачунъ једно село, кое отприлике 150 домаћина има, и у свакомъ дому узета є по једна пећь, у којој и лети и зими хлѣбъ се пеке; тако за цѣлу годину кадъ су се само она дерва, која су хлѣбъ пекући погорѣла, проесапила, износило є число на 5.100 нарамака погорѣлы дерва, отъ коихъ бы само половина за читаво Общество довольна была, кадъ бы имали обиту пећь, и сви у њоји хлѣбъ пећи давали. — Садъ дакле примѣръ свай рачуна овогъ кадъ соразмѣрно обратимо на цѣлу једину Державу, и добро га израчунимо, изнаћи ћемо, да се велика сумма дерва управо рећи у тартанъ потроши (спали), која бы заиста поредъ обшти пећи јаштедитисе могла. Обща пећь можесе съ мало дерва тако грети, да се у њој непрестанно пећи може и хлѣбъ, и ма кое друго пециво: јербо да се једна пећь јервый путъ угрѣе, треба толико дерва, колко годь угрејана пећь, да се петъ пута послѣ подпалива и догрѣва. У Паризу у гостијаници де Діо узели су на умъ, да се и при шестомъ гренију пећи трипутъ мањи потроши дерва, него при первомъ.

Но свака обща пећь мора се у селма и варошицама на таковомъ мѣсту сазидати дати, кое є мѣсто отъ кућа подоста удалено. Овакову обшту пећь треба да Общество Некару подъ аренду даде; и зато после свакиј и селянинъ и гражданинъ дужанъ є истомъ Некару за пециво свагда нешто мало платити. У већимъ пако варошиама нуждно є, да се оваковы обшты пећи више заведе.

Такове су обичте пећи у Нѣмачкој у више тырингіческихъ мѣстахъ, сбогъ тога, што тамо верло мало дерва има, јошће отдавна заведене; но много јошће пре на островима Архипелага Грчкогъ, као на острому Санторино, такођеръ сбогъ тога, што се и на њима веће мало дерва налази. Као што путници приповѣдају, тамо и дављ и ноћи у обитымъ пећима ватра гори, само што се изъ ныи онда, кадъ су велике препеке, ватра изгерне. Тако є исто и у Таліанской варонии Ница, као што Сулцеръ у описаню свогъ путovanja крозъ Италију пише; „Тамо,“ вели, „узме Пекаръ обшту једну пећь подъ аренду, коме свакиј гражданинъ свагда пошаль хлѣбаца да испече, за чега свакиј путъ му понећто плати.“

Кадъ бы кое Общество обшту пећь у јевомъ мѣсту завести хотѣло, то треба да се сложи, и начинъ толикој капиталъ, съ коимъ бы се и пећь и обиталиште за Пекара сазидати могло. Но Общество може и јетиј капиталъ Пекару и позаймити подъ тымъ условијемъ, да отъ њега посље дотле интересъ прими, докле годь онъ цѣо капиталъ не исплати.

У многимъ Державама Верховне Власти оеобита су уређенїја за обичте пећи установила, као и пр. у Брауншвайгској (в Собраније Белгіја о законима Поліцайнимъ и Камералнимъ, I. Часть, стр. 13.) и у Шлезской Держави (в. Шлезску Собраније Указа (Едикта) у первой Свезки). — Кој жели препираніја о обитымъ пећима скупља и напечатана читати, нека узме Хановерскиј Магазинъ отъ год. 1789. У Крамеровомъ дополненију љевогојија Дѣла стои на страни 563. юридическо истраживанѣ, да ли Владѣтель приватне пећи забранити може?

У Декрету Державно — Унгарскогъ Собра год. 1836. ништа ніе у новомъ Урбаріуму уређено, да се сирће по селима обште пећи заведу. О да бы се ово на садашњимъ Державномъ Собору предузело.

ВЪСТИ.

(Пешта.) 15. Окт., Нѣг. Екцелленціа, нашъ мѣтлоблѣній Г. Архі-Епіскопъ, и целогъ у ц. кр. Державама народа Восточногъ Вѣросповѣданія Митрополітъ, приспео в синоѣ у $\frac{1}{2}$ 7 катій у вече, на пароплову изъ Пожуна одѣ Діете — овамо — и како гдѣ што в Нѣово Превосходителство овогъ лета у повратку изъ Бретиславе (Пожуна) и вративши патрагъ на Діету, овде у Пешти кодѣ нашегъ Верховногъ Народы наши Школа Надзирателя Г. Евгеніа отъ Гуруковичъ на конаку био, а не као што су первый путъ С. Н. Новине у числу 54 казале кодѣ Ловачкогъ Рога (Lägerhorn); тако исто и садѣ в Нѣова Екцелленціа идући патрагъ съ Діете на єдно само време извершенія ради важни дѣла, кодѣ горепоменутогъ Господина на квартійру, и находисе у наиболѣмъ здрављу. У Неделю т. в. 17. и. м. отнуровае Нѣ. Екцелленціа на пароброду у Карловце.

(Пешта.) 12. т. м. Нѣгово Высоконреосвященство Господинъ Епіскопъ Будимскій Платонъ Аѳанацковичъ, дошао в сретно изъ Пожуна на пароброду овамо.

(Пешта.) На своеольну прошию изволило в Нѣово ц. кр. Величество, Г. Іосифа Іуревића, Дра Права, и Статистике Профессора при Університету Пештанскомъ, у певзю са целомъ годишњомъ платомъ поставити; нѣгово мѣсто пакъ заступio в привременно Г. Јоаннъ Хенфнеръ, обонхъ Права Дръ, и редовный Профессоръ при вышереченному Університету.

(Гранъ.) Берба се кодѣ настъ юшти 13. Октомври рим. започела зато, што в овамо тако рѣво време, да в грожје яко трунти започело: И овогодиши вѣо много ће горе, као што се показуе, быти отъ ланьскогъ. Пожунскій меровъ зоби кодѣ настъ коштуе 1. фор. и 30. кр. у шайну.

(Пожунъ.) Мы се надамо ове године средњої берби и доста добромъ вину.

(Изъ Бѣкешке Вармеје.) Коситба кодѣ настъ в у цѣлой Вармеји сбогъ дуге суше слаба испала; — а жетва, будући су се чрезъ цѣло вѣно време добри и ведри дани показивали, добра в била и вскоросе сверишила. Вершеоца в овде мало было, зато и в и на осмый и деветый рицъ (крстъ) тежко было добити; сбогъ чета юшти много камара житны неовершены и данась лежи. Ечамъ в добро родио, и плаћа 12 — 13 зерно; Кукурузъ в таќојеръ добро успѣо. Рапи в кодѣ настъ цѣна скоро никаква; еръ се за Пожунскій меровъ пшенице плаћа 2. фр.; ечма 1. фор.; зоби 1. фор. и 15 кр. а кукуруза 1 фор. и 30 кр. у шайну.

КЊИЖЕВНА ИЗВѢСТИЈА.

Долазећегъ Пештанскогъ у Ноември т. г. вашара изыдише у Пешти IV. Часть Сербскогъ Лѣто-

писа з 1843. г. Содержаніе в у ової Части слѣдуюће: I.) Хронологія приключенія на югу Европейскомъ у смотренію на Славяне, столѣtie XVII; — II.) О Народномъ нашемъ стиху; — III.) Историческо испытаніе лѣта смерти Стефана Деспота Сербскогъ, сына Князя Лазара; — IV.) Мареа Посадница, или покореніе Новограда, заключеніе сочиненіе Карамзина; — V.) Княжество Сербско; — VI.) Стихотворенія; — VII.) Смѣшице. — — Добытисе могу Лѣтописи већи перве недаљь Вашара кодѣ Манипулanta Матице Сербске, Чести Г. Петра Петровића, Јеродіакона, у дому заведенія Текелійногъ кодѣ Сербске Пештанске Церкве, и кодѣ Г. Карла Гайбела, Књигопродавца, у сусѣдству Великогъ Христофа преко пута отъ Каффане Бѣле Лаже, по познату цѣну.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Бѣоградске Сербске Новине. 4. Октомври 1843. пишу: У слѣдствију добывены извѣстія, у некимъ планинскимъ селима, у Окружију Валѣвскомъ, пао в тако дебео снѣгъ, да је на њакимъ мѣстима виши одѣ две педи (одѣ два педи) био, а на планини Ртаню и садѣ лежи, и то ондешњој окolini доста велику ладпоју причинија. Ова овако рана ладноћа прозроковала је, да су многи по нѣвама кукурузи промрзнули и недозрели остали, збогъ чега мыслити је, да ова година неће тако богата съ кукурузи быти, као што се је иначе надало. Изъ овогъ узрока садѣ свање по цѣлой шумадији почину на цѣни падати. — Вина, узымаюћа уобщите како су ове године родила, не ће га ни полакъ као лане быти, па и ово што га има, много је лошије, него ланьско.

У Мађарской по „Nemzetи јрѓиник“ Јована Ердѣљи: има 52 Краљијске вароши (градова); 12 свободны мілitarски градова; 16 Сепешке вароши и 38 већи привилегијални варошица: свега дакле 126 вароша — Даљ има: 13,765 села, и 1204 пустаре. — По овомъ дакле у Мађарской на 38 \square миља долази 1. краљијска варошь; на 6 \square миља једна варошица, и на 1 \square миљу 3. села. — У Русији текъ на $46 \frac{3}{4}$; у Шпанской на $58 \frac{1}{2}$; у Португаліји: на $85 \frac{1}{3}$; у Швайце ской: на $123 \frac{3}{11} \square$ миља рачунасе једна варошь. — Напротивъ у Енглезкай на $5 \frac{3}{4}$; у Французской на $6 \frac{1}{3}$; у Праизской на $6 \frac{3}{5}$; у долњој Аустрији на 10; у Моравской на 4; а у Ческой на 3 \square миљ долази једна варошь. — Мало число градова у Мађарској је ће быти, кадѣ число становника Мађарски в ср-

занимаетъ числомъ жители Чески. У Ческой текъ две вароши има, кое више отъ 100.000 жителя бroe, Прагъ и Райхенбергъ: елѣдователно на єдну варошъ долази текъ 1000—3000 жителя: три съ 20.000; тридесетъ съ 10.000, а други тридесетъ съ 5.000 жителя: и тако вообщите узымаюћи на 1. варошъ долази 9.000 жителя.

(Данашнѣ Славенство у Европи). Некій изъ Петрограда у Немачкој Листу на тай предметъ односително овако пише: Великій Славенскій народъ у Европи, у смотренію єзыка, на две части се разделює; на полдневно — восточну и западну. Къ полдневно — восточной части принадлеже Русси, Бугари и Србльи; а западной Чеси, Поляцы и Лужичани. Найточніи су податцы на овай предметъ односително одъ 1842 године, у коимъ податцима се Славенство у оволикомъ числу нализило: Русси, 51,184.000; Бугари, 3,587.000; Србльи 7,246.000; Поляцы, 9,365.000; Чеси 7,167.000; Лужичани, 124.000; свега 78,694.000.

— У політическомъ разреду ставляюћи їй: у Рускомъ Царству 53,502.000, (овамо рачунаюћи 4,912.000 Руски подайника Поляка): у Аустрійскомъ Царству 16,791.000; у Прайзкој Краљевству 2,108.000; у Турской Держави 6,100.000; у Саксоніи 60.000; у свободномъ краљевства граду Кракови 130.000. —

У Вѣренсповѣдателномъ погледу: Грековосточной Церкви принадлеже: 54,011.000; Уніятской: 2,990.000; Римокатоліческой: 19,359.000; Протестанской: 3,581.000; Турской вери: 800.000. — Такле Православной Греко — восточной Церкви принадлежи вѣниа-

и єзgra Великогъ Славенства. Римокатоліческа Славянини сочиняваю $\frac{1}{4}$ часть народа Славянскогъ. Уніятски Славянини $\frac{1}{28}$: Протестански $\frac{1}{51}$; а Турски Славянини $\frac{1}{98}$ часть. А найвише Восточне Церкве има у Руссии, т. е. 54,000,000.

П О Г Р Ъ Ш К А.

У пређашњемъ 69. числу наши Листова под克拉аце тупографическа погрѣшка на страни 398. сасвимъ доле подъ Вѣсти „Нѣгово Новонанименованый“, иѣсто „Нѣг. В. П. новонанименованный.“

БУДИМСКА ЛУТРІЯ.

отъ 25. Окт. р. № 3 58 40 9 25.
Вућићесе 4. Новем. р.

Цена ране 27. Окт. и. р. на Пешти.
піаци. меровъ, гроши. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Жито.	120	115	104
Наполица	74	70	—
Ражъ.	60	57	52
Чамъ.	50	48	45
Зобъ.	44	42	40
Кукурузъ.	58	55	52
Проя.	—	—	—
Жута-каша	—	—	—

Станѣ дунава у Пешти.

27. Окт. п. р. 9^т. 3^и. 0^м.

28. Окт. „ „ 8^т. 9^и. 6^м.

35 Отъ стране Учредничества П. Б. Скоротече умоляваюће сва она Г. Г. Предчисленници наши Листова, кои су на Скоротечу предброилисе и нѣга као што треба пріимали, да бы намъ новце отъ пређашњѣ године, кои такове юшти плаћати имаю, садь о вашару Пештанскомъ послати любовъ неотрекли. Умоляваюће далѣ и сва она Г. Г. кои су пре престанка наши Листова новце на пошти положили, и тако, будући да є Скоротече престао быо, исто опеть по пошти натрагъ добыли, да бы намъ, было опеть по пошти, или не сигурнїй какой прїлики новце што пре послати благоусердствовали.

Учредничество.

Издаватель Димитрій Іовановићъ. — Учредникъ Димитрій Теодоровићъ.
(Rosen - Platz № 285.)